

**พฤติกรรมการณ์ดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิมิตร
ตำบลห้วย อำเภอบุพราวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ**

พิศมัย ศรีสุวรรณ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาผาง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์ดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิมิตร ตำบลห้วย อำเภอบุพราวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยประชากร คือ ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิมิตร สังกัดเทศบาลตำบลห้วย อำเภอบุพราวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ในระหว่างเดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนมีนาคม 2560 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ผลการวิจัย พบว่า

ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.33 มีความสัมพันธ์กับเด็ก คือ พ่อ แม่ ร้อยละ 70 ผู้ปกครองมีอายุเฉลี่ย 36.67 ปี ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 50 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 70 ผู้ปกครองมีรายได้/เดือน คือ ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 66.67 พบเด็กก่อนวัยเรียนมีฟันผุ ร้อยละ 53.33 ด้านความรู้ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 60 ด้านทัศนคติ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 50 และด้านการปฏิบัติตน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.33 ดังนั้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพสภาวะทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ที่จะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนและความเข้มแข็งของครูและนักเรียนในการจัดการด้านทันตสุขภาพต่อไป

คำสำคัญ ทันตสุขภาพ โรคฟันน้ำนมผุในเด็กก่อนวัยเรียน

บทนำ

ในปัจจุบันโรคฟันผุเป็นปัญหาที่สำคัญที่พบบ่อยที่สุดในเด็กไทยและมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมทำให้รูปแบบการบริโภคเปลี่ยนไปส่งผลให้เกิดโรคฟันผุเพิ่มขึ้น จากการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2555 พบว่าเด็กไทยอายุ 3 ปี มีอัตราการเกิดโรคฟันผุในฟันน้ำนมสูง มีอัตราฟันน้ำนมผุ ร้อยละ 51.7 และปัญหาที่สำคัญที่ควรดูแลเพิ่มเติมคือ

ผู้ปกครองยังปล่อยให้เด็กแปร่งฟันด้วยตนเอง ร้อยละ 55.8 การให้เด็กรับประทานขนมหวานและดื่มนมที่มีรสหวานเมื่ออยู่ที่บ้าน ร้อยละ 48.9 และยังมีการใช้ขวดนมอยู่ ร้อยละ 39.4 ซึ่งนอกจากจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุแล้ว ยังมีโอกาสเกิดความผิดปกติของการสบฟันในอนาคต (รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากระดับประเทศ ครั้งที่ 7 ประเทศไทย.2555)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาผาง จากผลการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิคมที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2556-2558 พบว่า เด็กเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอัตราการเกิดโรคฟันน้ำนมผุร้อยละ 40.62 , 47 , 47.05 (ผลการดำเนินงานทันตสุขภาพ.2559) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเกิดโรคฟันน้ำนมผุมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับและยังคงสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ว่าอัตราการเกิดโรคฟันน้ำนมจะต้องไม่เกิน ร้อยละ 20 และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจึงถือว่าเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมและป้องกันการเกิดโรคฟันน้ำนมผุ และส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กวัยนี้ให้มีสุขอนามัยที่สมบูรณ์ปราศจากโรค ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิคม ตำบลห้วย อำเภอบุพราขวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาโรคฟันน้ำนมผุ เพราะจะทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตเข้าร่วมถึงปัญหาในการเรียนรู้ของเด็กไทยในระยะยาว และผลการศึกษาที่เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบบริการด้านการส่งเสริม ป้องกันทันตสุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิคม ตำบลห้วย อำเภอบุพราขวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เด็กก่อนวัยเรียน และผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิคม สังกัดเทศบาลตำบลห้วย อำเภอบุพราขวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 คน ทำการศึกษาช่วงธันวาคม 2559 – มีนาคม 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาปรับปรุงมาจาก (กันทิมา เหมพรมราช.2557:62-65) ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/เดือน สภาวะทันตสุขภาพเด็ก จำนวนทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความรู้ด้านทันตสุขภาพของผู้ปกครอง จำนวน 8 ข้อ มีตัวเลือก 2 ตัวเลือกให้เลือกตอบ การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และใช้เกณฑ์การให้คะแนนระดับความรู้ของ วรพจน์ พรหมสัตยพรต และสุมัทนา กลางคาร (2553 : 98-100) ซึ่งคำนวณค่าร้อยละและแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับสูง	หมายถึง	ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (6-8 คะแนน)
ระดับปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนร้อยละ 60-79 (3-5คะแนน)
ระดับต่ำ	หมายถึง	ได้คะแนนร้อยละ 60 ลงมา (0-2 คะแนน)

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ด้านทัศนคติเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ แบบสัมภาษณ์เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ประกอบด้วย คำถามเชิงนิมิต (เชิงบวก 6 ข้อ คือ ข้อ 1,3,5,8,9,10) และเชิงนิเสธ (เชิงลบ 4 ข้อ คือ ข้อ 2,4,6,7) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จะเลือกตอบด้วยการตัดสินใจเพียงคำตอบเดียว มีรายละเอียดดังนี้

เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ท่านไม่แน่ใจในข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความเชิงนิมิต (บวก) คะแนน	ข้อความเชิงนิเสธ (ลบ) คะแนน
เห็นด้วย 3	เห็นด้วย 1
ไม่แน่ใจ 2	เห็นด้วย 2
ไม่เห็นด้วย 1	ไม่เห็นด้วย 3

การแปลความหมายระดับทัศนคติเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครอง โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ โดยคิดคะแนนจาก (คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด)/จำนวนข้อ (Best 1997 : 174 : Daniel 1995 : 19 อ้างอิงมาจาก วรพจน์ พรหมสัตยพรต และสุ่มทนา กลางคาร (2553 : 98-100) ซึ่งสรุปผลออกมาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับปานกลาง ระดับไม่ดี ดังนี้

ระดับดี	หมายถึง	มีคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00
ระดับปานกลาง	หมายถึง	มีคะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33
ระดับไม่ดี	หมายถึง	มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลทัศนคติของผู้ปกครอง จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ แบบสัมภาษณ์เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบางครั้ง ไม่เคยปฏิบัติ ประกอบด้วย คำถามเชิงนิมิต (เชิงบวก 7 ข้อ คือ ข้อ 1,2,3,5,6,7,10) และเชิงนิเสธ (เชิงลบ 3 ข้อ คือ ข้อ 4,8,9) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จะเลือกตอบด้วยการตัดสินใจเพียงคำตอบเดียว

มีรายละเอียดดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ท่านปฏิบัติในเรื่องนั้นๆประจำและสม่ำเสมอ
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติในเรื่องนั้นๆบางครั้งไม่สม่ำเสมอ
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ท่านไม่เคยปฏิบัติ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความเชิงนิมาน (บวก)	คะแนน	ข้อความเชิงนิเสธ (ลบ)	คะแนน
ปฏิบัติเป็นประจำ	3	ปฏิบัติเป็นประจำ	1
ปฏิบัติบางครั้ง	2	ปฏิบัติบางครั้ง	2
ไม่เคยปฏิบัติ	1	ไม่เคยปฏิบัติ	3

การแปลความหมายระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพของผู้ปกครอง โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ โดยคิดคะแนนจาก (คะแนนสูงสุด- คะแนนต่ำสุด)/จำนวนชั้น (Best 1997 : 174 : Daniel 1995 : 19 อ้างอิงมาจาก วรพจน์ พรหมสัตยพรต และสุ่มัทนา กลางคาร (2553 : 98-100) ซึ่งสรุปผลออกมาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับปานกลาง ระดับไม่ดี ดังนี้

ระดับดี	หมายถึง	มีคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00
ระดับปานกลาง	หมายถึง	มีคะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33
ระดับไม่ดี	หมายถึง	มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในเขตตำบลนาป่าแซง อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 คน ได้ค่า Cronbach's Coefficient เท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนเตรียมการ

- 1) ผู้ศึกษาทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) สร้างแบบบันทึกข้อมูลและคู่มือการลงรหัส

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

- 1) ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเก็บข้อมูล โดยติดต่อผ่านครูผู้ดูแลเด็ก ทั้งนี้การให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับความสมัครใจและความยินยอมจากผู้ปกครองเท่านั้น
- 2) ดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์ กรณีพบว่าข้อมูลบางชุดมีคำตอบที่ไม่ได้ตอบ ได้ดำเนินการขอข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มผู้ปกครองทันที
- 3) เมื่อเก็บข้อมูลครบถ้วนตามกำหนดแล้ว ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง และบันทึกผลลงตามคู่มือการลงรหัสที่สร้างขึ้น เพื่อความสะดวกในการบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.33 มีความสัมพันธ์กับเด็ก คือ พ่อ แม่ ร้อยละ 70 ผู้ปกครองมีอายุเฉลี่ย 36.67 ปี (S.D.=7.92) ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 50 ผู้ปกครองประกอบอาชีพ ร้อยละ 70 ผู้ปกครองมีรายได้/เดือน คือ ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 66.67 พบเด็กก่อนวัยเรียนมีฟันผุ ร้อยละ 53.33 ดังรายละเอียดตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละของประชากร จำแนกตามข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล (N=30)

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	11	36.67
หญิง	19	63.33
ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียน		
พ่อ	7	23.33
แม่	14	46.67
ตา	1	3.33
ยาย	1	3.33
ลุง	3	10
ป้า	4	13.34
อายุ (ปี)		
21-30	3	10

31-40	19	63.33
41-50	6	20
50ปีขึ้นไป	2	6.67

Mean = 36.67 SD = 7.90 Min = 22 Max = 53

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละของประชากร จำแนกตามข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล (N=30) ต่อ

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	21	70
รับราชการ	2	6.67
ลูกจ้าง	7	23.33
รายได้/เดือน (บาท)		
0 – 5,000	8	26.67
5,001 – 10,000	20	66.67
10,000 – 15,000	2	6.66
Mean = 6,717.33 SD = 2,856.24 Min = 1,400 Max = 15,000		
สถานะทันตสุขภาพเด็ก		
ไม่มีฟันผุ	14	46.67
มีฟันผุ	16	53.33

2. ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ ข้อความรู้ 8 ข้อ ผู้ปกครองมีความรู้ระดับสูงเกี่ยวกับเรื่องยาสีฟันที่เหมาะสมสำหรับเด็ก คือ ชนิดเป็นครีมสำหรับเด็ก เช่น ยาสีฟันโคโดโมะ ร้อยละ 100 รองลงมา คือ อาหารที่ทำให้ฟันผุได้ง่าย คือ ขนมหวาน ความหมายของอาหาร และการกระทำที่ทำให้เด็กเป็นโรคฟันผุ คือ การปล่อยให้เด็กหลับคาขวดนม ร้อยละ 93.33 และพบว่าผู้ปกครองยังขาดความรู้ เกี่ยวกับอาหารที่ควรส่งเสริมให้เด็กรับประทานเพื่อเสริมสร้างฟัน คือ อาหารจำพวกนม ไข่ 32.4 ดังรายละเอียดตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ (N=30)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ยาสีฟันที่เหมาะสมสำหรับเด็ก คือ ชนิดเป็นครีมสำหรับเด็ก เช่น ยาสีฟันโคโดโมะ	30	100
2.	อาหารที่ทำให้ฟันผุได้ง่าย คือ ขนมหวาน	28	93.33
3.	การกระทำที่ทำให้เด็กเป็นโรคฟันผุ คือ การปล่อยให้เด็กหลับคาขวดนม	28	93.33
4.	ผู้ปกครองควรเริ่มดูแลรักษาความสะอาดฟันลูกตั้งแต่ฟันน้ำนมซี่แรกขึ้นในช่องปาก	26	86.67
5.	ลักษณะเริ่มแรกของฟันผุ คือ ฟันเปลี่ยนสีเป็นขาวขุ่น	25	83.33
6.	โรคฟันผุมิสาเหตุมาจากเชื้อโรคในช่องปาก	17	47.1
7.	ในแต่ละวันเด็กควรแปรงฟัน 3 เวลา คือ หลังอาหารทุกมื้อ	15	33.8
8.	อาหารที่ควรส่งเสริมให้เด็กรับประทานเพื่อเสริมสร้างฟัน คือ อาหารจำพวกนม ไข่	14	32.4

เมื่อพิจารณา พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 60 รองลงมา และมีความรู้ระดับปานกลาง ร้อยละ 40 โดยนักเรียนตอบแบบสัมภาษณ์ได้คะแนนสูงสุด 8 คะแนน คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน คะแนนความรู้เฉลี่ย 5.9 คะแนน (S.D.= 1.24) ดังรายละเอียดตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ จำแนกตามรายกลุ่ม (N=30)

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง (6-8 คะแนน)	18	60
ระดับปานกลาง (3-5 คะแนน)	12	40
ระดับต่ำ (0-2 คะแนน)	0	0
$\bar{X} = 5.9$ S.D. = 1.24 Min = 3 Max = 8		

3. ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ พบว่า ผู้ปกครองมีทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ อยู่ในระดับดี เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพช่องปากเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ปกครองควรให้ความสนใจ ร้อยละ 93.33 รองลงมา คือ การให้เด็กรับประทานขนมขบเคี้ยวกรอบ ทำให้ฟันผุได้ และการกระทำที่ทำให้เด็กเป็นโรคฟันผุ คือ การปล่อยให้เด็กหลับคาขวดนม ร้อยละ 76.67 และพบว่าผู้ปกครองยังมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับฟันน้ำนมไม่จำเป็นต้องรักษาเพราะอีกไม่นานก็หลุด ร้อยละ 40 เมื่อพิจารณาพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับดี ร้อยละ 50 รองลงมา มีทัศนคติระดับปานกลาง ร้อยละ 36.67 และน้อยที่สุดมีทัศนคติระดับไม่ดี ร้อยละ 13.33 ค่าเฉลี่ยทัศนคติ เท่ากับ 2.37 (S.D.= 0.72) ดังรายละเอียดตาราง 4

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละ ทัศนคติ เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ จำแนกตามรายกลุ่ม (N=30)

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับดี (2.34 – 3.00 คะแนน)	15	50
ระดับปานกลาง (1.67 – 2.33 คะแนน)	11	36.67
ระดับไม่ดี (1.00 – 1.66 คะแนน)	4	13.33
$\bar{X} = 2.37$ S.D. = 0.72		

4. ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังซื้อขนมหวานให้เด็กกินเป็นบางครั้ง ร้อยละ 73.33 ไม่ได้แปรงฟันให้เด็กหลังรับประทานอาหาร ร้อยละ 53.33 และไม่พาเด็กไปรับบริการตรวจฟันอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 36.67 ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดฟันผุทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับภาวะน้ำหนักร้อยละ 53.33 ร้อยละ 53.33 รองลงมา มีการปฏิบัติตนระดับดี ร้อยละ 33.34 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติตนระดับไม่ดี ร้อยละ 13.33 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตน เท่ากับ 2.20 (S.D.= 0.67) ดังรายละเอียดตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพจำแนกตามรายกลุ่ม (N=30)

ระดับการปฏิบัติตน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับดี (2.34 – 3.00 คะแนน)	10	33.34
ระดับปานกลาง (1.67 – 2.33 คะแนน)	16	53.33
ระดับไม่ดี (1.00 – 1.66 คะแนน)	4	13.33
$\bar{X} = 2.20 \quad S.D. = 0.67$		

อภิปรายผล

(1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพในระดับสูง ร้อยละ 60 ซึ่งผลการศึกษาข้อนี้สอดคล้องกับ กันทิมา เหมพรหมราช (2557) ศึกษา พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในเขตนครชัยบุรินทร์ (2557) ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านทันตสุขภาพของผู้ปกครองอยู่ในระดับดี ร้อยละ 61.3

(2) ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพในระดับดี ร้อยละ 50 ซึ่งผลการศึกษาข้อนี้สอดคล้องกับ กันทิมา เหมพรหมราช (2557) ศึกษา พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในเขตนครชัยบุรินทร์ (2557) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีทัศนคติอยู่ในระดับดีเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.8

(3) ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.33 ซึ่งผลการศึกษาข้อนี้สอดคล้องกับ กันทิมา เหมพรหมราช (2557) ศึกษา พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในเขตนครชัยบุรินทร์ (2557) ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพเด็กของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.7

ข้อยุติ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิคม ตำบลห้วย อำเภอบทมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่มีระดับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพอยู่ในระดับดี และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพในระดับปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการเกิดฟันผุในเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านความรู้ จากการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพในระดับดี เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กวัยก่อนเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้น ด้านสถานศึกษา ควรจะมีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะน้ำหนักร่างกายของเด็ก ด้านหน่วยงานสาธารณสุข โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้เด็กและผู้ปกครองได้รับรู้ปัญหาของโรคฟันน้ำนมผุ เช่น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุวารสารแผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้รับทราบและตระหนักถึงปัญหาความสำคัญของด้านทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน

2) ด้านทัศนคติ จากการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพในระดับดี ดังนั้น ควรจะมีการรณรงค์ในการลดปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคฟันน้ำนมผุ เช่น โดยมีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานสาธารณสุข และด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยครูผู้ดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ปกครองซึ่งทำให้การเรียนรู้ของผู้ปกครองเชื่อมต่อกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพื่อให้เกิดค่านิยมในการบริโภคอาหารที่ถูกต้อง และทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอาหาร และการดูแลด้านทันตสุขภาพ

3) ด้านการปฏิบัติตน จากการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรจะมีการรณรงค์ในการลดปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดฟันผุ โดยมีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานสาธารณสุข และด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยครูผู้ดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ปกครองควรจะมีการรณรงค์ให้มีโครงการส่งเสริมสุขภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น โครงการควบคุมป้องกันโรคฟันผุในเด็กก่อนวัยเรียน โดยเน้นที่การมีส่วนร่วมในการจัดหากิจกรรมที่และมีประสิทธิภาพการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพสภาวะทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ที่จะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนและความเข้มแข็งของครูและนักเรียนในการจัดการด้านทันตสุขภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดทำโปรแกรมหรือรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมด้านทันตสุขภาพที่เหมาะสมในเด็กก่อนวัยเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ อ.ดร.ประเสริฐ ประสมรักษ์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาผาง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิคม ตำบลห้วย อำเภอบุพผราสงคราม จังหวัดอำนาจเจริญ ที่กรุณาให้ความสะดวก รวมถึงผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ และช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

สถานะองค์ความรู้

การศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีบุญญานิคม ตำบลห้วย อำเภอบุพผราสงคราม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพสภาวะทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ที่จะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนและความเข้มแข็งของครูและนักเรียนในการจัดการด้านทันตสุขภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันทิมา เหมพรหมราช. (2557). ศึกษา พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในเขตนครชัยบุรีนทร์ 58-68
- จิระศักดิ์ เจริญพันธ์, เฉลิมพล ต้นสกุล. พฤติกรรมสุขภาพ. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. พิมพ์ครั้งที่ 5 มหาสารคาม : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2549.
- จิระศักดิ์ เจริญพันธ์. สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. พิมพ์ครั้งที่ 4 มหาสารคาม : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2554.
- ชุติมา ไตรรัตน์วรกุล และรพีพรรณ โชคสมบัติชัย (2548). พฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมและปัจจัยที่สัมพันธ์กับอัตราการผุ ถอน อุด ในเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มหนึ่ง. วิทยาสารทันตแพทย์ 5(43), 259-266.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ, สวิง สุวรรณ. . พฤติกรรมศาสตร์และสุขศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2534.
- ปิยะดา ประเสริฐสม และศรีสุดา ลีละศิธร. (2542). รายงานผลโครงการศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มของปัญหาตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทันตสาธารณสุขระดับอำเภอ. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุรางค์ เชษฐพจนท์, เพ็ญทิพย์ จิตต์จำนงค์, บุปผา ไตรโรจน์, และศรีสุดา ลีละศิธร. (2545). ผลการสำรวจสภาวะโรคฟันผุของเด็กไทยวัยก่อนเรียน อายุ 3 ปี. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

